

התיקון המוצע לחוק תובענות ייצוגיות – האם באמת רלוונטי? / עו"ד שלי וילנר*

עולם העסקים הוא עולם קשה גם כך ובנוסף על הקשיים הרגילים שבהקמת עסק ושימור ההצלחה שלו, עסקים, לרבות עסקים קטנים, חשופים לתביעות סרק שמוגשות על ידי אנשים פרטיים שכל מטרתם היא לנסות ו"לחלוב" את אותם עסקים. אחד הכלים היעילים לסחטנות מעסקים היא תביעה ייצוגית, כאשר התובע הייצוגי לא באמת צריך עילה אמיתית כלשהי אלא רק להגיש את התביעה, כי עסקים יעדיפו להתפשר ולשלם במקום לנהל הליך יקר שגם אם יזכו בו, לא יוכלו לקבל חזרה את שבזבוזו על ההליך. תזכיר חוק ממשלתי שפורסם באפריל, 2024¹, מנסה לצמצם את התופעה, אך נראה שהפתרונות בו רחוקים מלהיות טובים.

תובענה ייצוגית היא פתרון קפיטליסטי נכון וטוב לטיפול בתופעות צרכניות רחבות, מכיוון שכל תובע הינו בעל זכות תביעה כספית קטנה שלא מצדיקה הגשת תביעה ולכן החוק אמור לתמרץ אנשים להגיש תובענה בשם כל ציבור הנפגעים, כאשר הן התובע הייצוגי והן באי כוחו ייהנו מתגמול על כך. עם זאת, התגמול הפך לתמריץ יתר שגרם לספורט לאומי של הגשת תביעות ייצוגיות מכיוון שקל יותר לעסק להתפשר מאשר לנהל הליך ארוך, גם אם העסק כלל לא הפר את החוק, או שהפר אותו בתום לב ובאופן שניתן לתיקון בקלות.

התיקון לחוק מציע פתרונות לא יעילים למלחמה בתביעות סרק ייצוגיות. כך, למשל, הצעה שבעילות מסוימות ניתן יהיה להגיש תובענות כנגד עסקים קטנים לצו עשה בלבד ולא לסעד כספי - פתרון שמבטל גם את התמריץ להגשת תובענות ייצוגיות מוצדקות. פתרון לא יעיל נוסף הוא הגבלת אדם מלהגיש עד 5 תביעות ייצוגיות בשנה – פתרון לא יעיל מכיוון שתמיד ניתן לרשום תובע אחר באופן טכני ולעקוף את המגבלה.

לצד זאת התיקון לחוק מציע גם כמה תיקונים נכונים. למשל, חובת פנייה מוקדמת בטרם הגשת תובענה כנגד עסקים קטנים והגדרת תובענה כטורדנית או קנטרנית במקרה בו נמצא שהנזק שנגרם לחברי הקבוצה הוא בבחינת "זוטי דברים", דהיינו נזק שלא מצדיק מתן פיצוי, שאז ניתן להורות על מחיקת התובענה עוד טרם הדיון הראשון.

תזכיר החוק מנסה להציע פתרונות שיילחמו בהגשת תביעות סרק ייצוגיות אך מתעלם מאחד התמריצים הגדולים ביותר שגורמים להגשת תביעות סרק ייצוגיות והוא אי התאמת בתי המשפט לטפל בתיקים אלה. כך, למשל, תובענת סרק ייצוגית שהוגשה בהרצליה נגד משרדנו בינואר, 2024², סולקה על הסף רק כארבעה חודשים לאחר הגשתה, למרות שכבר בתגובה הראשונה הראינו שמדובר בתובענה סדרתי שלא רק שמעולם לא פנה למשרדנו אלא שהוא גם חדל פירעון, כך שכלל לא יכול משפטית להגיש את ההליך. באופן דומה גם בית המשפט בכפר סבא בחודש מאי, 2024³, סילק על הסף באיחור של ארבעה חודשים מספר תובענות שהגיש אותו פושט רגל. המדובר במשאבים שיפוטיים יקרים וגם משאבים כספיים אדירים לעסקים ורק פתרון שיכריח את בתי המשפט לבדוק מראש תובענות ייצוגיות, עוד לפני שמושקעים בהם משאבים שיפוטיים יקרים וסכומי עתק של העסקים, יחד עם חיוב בעלויות גבוהות של מי שהגיש תביעות סרק, יאפשר לעצור את הספורט הלאומי החדש מבלי לפגוע בתובעים ייצוגיים אמיתיים.

לסיכום, על אף שהתיקון לחוק מציע כמה פתרונות להפחתת התופעה של הגשת תובענות סרק ייצוגיות נגד עסקים קטנים בפרט, נראה כי הוא מתעלם מהסיבות לתופעה ומהדרכים לפתור אותה ובסופו של דבר לא יסייע למנוע את העומס על בתי המשפט ואת ההוצאות האדירות על עסקים.

* עו"ד שלי וילנר הינה עורכת דין המוסמכת בישראל, חלק מצוות משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקדת בדיני חברות, ליטיגציה מסחרית ודיני מקרקעין. עו"ד וילנר בוגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. עו"ד וילנר מוסמכת על ידי האפוטרופוס הרשמי להחתמה על יפויי כוח מתמשכים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com

¹ חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024

² ת"צ 44616-01-24 אסף גיל נ' אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון (07.05.2024), בית משפט השלום בהרצליה, כ"ב השופט השלום בהרצליה, כ"ב השופט אמיר ויצנבלט - <https://he.afiklaw.com/caselaw/16432>

³ ת"צ (כפר סבא) 45607-01-24 אסף גיל נ' שטיינמץ עמינח ושות' רואי חשבון (06.05.2024), בית משפט השלום בכפר-סבא, כ"ב השופטת רחל קרלינסקי - <https://he.afiklaw.com/caselaw/16474>

The proposed Israeli Class Actions Law Amendment – Is it Relevant at All? /Shelly Wilner, Adv.:

The business world is difficult enough as it is, and in addition to the day-to-day difficulties of establishing a business and maintaining its success, businesses, including small businesses, are exposed to frivolous lawsuits filed by individuals whose entire purpose is to try and "milk" the business. One of the effective tools for extorting businesses is a class action, when the claimant doesn't really need any real grounds to file it, because a business would prefer to compromise and pay instead of conducting an expensive procedure, because even if it wins, it won't be able to get back its expenses. A government suggested law published April, 2024, attempts to mitigate the phenomenon, but it seems that the solutions it offers are far from being helpful.

A class action is a correct and good capitalistic solution for dealing with broad consumer phenomena, because each claimant has a small financial claim that does not justify, by itself, filing a personal claim, and therefore the law should encourage people to file a claim on behalf of the entire class of claimants, when both the claimant and his attorney will enjoy a reward for doing so. However, the reward has become an over incentive that created a national sport of filing class actions because it is easier for a business to settle than to go through a long process, even if the business did not breach the law at all, or did so in good faith and in a manner that can be easily remedied.

The amendment offers ineffective solutions to combat frivolous class actions. Thus, for example, it suggests that in certain cases it will be possible to file a claim against a small business only for an injunction and not for a financial relief - a solution that also eliminates the incentive to file justified class actions. Another ineffective solution is to limit a person to filing up to 5 class actions per annum - an ineffective solution because it is easy to technically record another claimant and circumvent the limit.

The amendment also offers some effective suggestions, such as an obligation to send a letter prior to filing a claim against a small businesses and defining a claim as troublesome or vexatious if the damage to the members of the class is "minor", i.e. a damage that does not justify compensation, in which case it is possible to order the rejection of the claim even before the first hearing.

The memorandum attempts to offer solutions that will combat the filing of frivolous class actions but ignores one of the biggest incentives to such, which is the unsuitability of the Courts to handle these claims. Thus, for example, a frivolous class action filed in Herzliya against our office in January, 2024, was dismissed only about four months later, even though we already showed in the first response that it is a serial claimant that not only never contacted our office but is also under bankruptcy, and therefore is legally incapable of filing a claim. Similarly, the Court in Kfar Saba in May, 2024, rejected a number of class actions only four months after their filing by the same bankrupt. Such lawsuits mean expensive judicial resources and also enormous financial resources for businesses, and only a solution that forces the Courts to review class actions *a priori*, before expensive judicial resources and huge sums by the business are invested in such, together with charging high costs to those who filed frivolous class actions, may make it possible to stop the new national sport without causing harm to genuine claimants.

In conclusion, although the amendment to the law offers several solutions to reduce the phenomenon of filing frivolous class actions against small businesses in particular, it seems that it ignores the reasons for the phenomenon and the possible solutions and in the end will not help alleviate the burden on the Courts and the huge expenses they impose on businesses.

Shelly Wilner, Adv. is an attorney in the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Her practice focuses primarily on the commercial and corporate law, litigation and real-estate. Advocate Wilner holds a major in law from the Tel Aviv University. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. She is certified in Israel for the execution of lasting powers of attorney. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com